

राष्ट्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः,तिरुपतिः
विशिष्टाचार्यप्रवेशपरीक्षा -2020

प्रश्नपत्रम्

विषयः- अद्वैतवेदान्तः

पूर्णाङ्काः-100

- 1 “वयं तत्त्वान्वेषान्मधुकर ! हतास्त्वं खलुकृती” इति वाक्येन अन्वेषणा-पदस्य प्रयोगः केन विहितः ?
A माघेन
B कालिदासेन
C विष्णुशर्मणा
D श्रीहर्षेण
- 2 अनुसन्धानस्य कोऽर्थः ?
A पुनः पुनः निरीक्षणम्
B समस्यायाः कृते निवारणोपायान्वेषणम्
C वैज्ञानिकोपायैः समस्यायाः सत्यासत्यप्रघटनम्
D विषयविस्तारं कृत्वा शोधप्रबन्धलेखनम्
- 3 अधोलिखितेषु अनुसन्धानस्य प्रथमं सोपानं किम् ?
A समस्यासहायकसामग्रीसङ्कलनम्
B समस्यायाः मूल्याङ्कनम्
C समस्यानिर्वाचनम्
D समस्यासमाधानाय प्रयासः
- 4 अनुसन्धाने प्रतिपादितानि तथ्यानि कीदृशानि स्युः ?
A नमनीयानि
B व्यावहारिकाणि
C मौलिकानि
D एतत्सर्वम्
- 5 अधो लिखितेषु किं पदम् “अनुसन्धानम्” इतिपदेन समानार्थकं न भवति ?
A गवेषणम्
B शोधसन्दर्भः
C संशोधनम्
D परिशोधनम्
- 6 गुणात्मकानुसन्धाने अधोलिखितेषु किं नोपयुज्यते ?
A आगमनात्मकविश्लेषणम् (Individual Analysis)

- B नैसर्गिकाध्ययनम् (Naturalistic Enquiry)
 C अन्तर्दृष्टिः (Insight)
 D संरचितसाक्षात्कारः (Structured Interviews)
- 7 “विमर्श” इति शब्दस्य कोऽर्थः ?
 A कस्यापि मतस्य व्यङ्ग्यार्थनिर्धारणम्
 B कस्यापि मतस्य व्यापकार्थपरिशीलनम्
 C कस्यापि मतस्यानुवदनम्
 D कस्यापि मतस्य स्वीकारः परिहारो वा
- 8 “भारतीयग्रन्थसम्पादनशास्त्रप्रवेशिनी” ग्रन्थः तिरुपतिराष्ट्रीयसंस्कृतविद्यापीठेन कदा प्रकाशितः --
 A 2001 B 2002
 C 2010 D 2011
- 9 अधोलिखितेषु चिन्तनशीलप्रश्नः (Reflective Inquiry) कुत्र न प्रचलति ?
 A ज्ञानमीमांसायाम् (In epistemology)
 B मूल्यमीमांसायाम् (In axiology)
 C अध्यात्मशास्त्रे (In metaphysics)
 D ऐतिहासिकानुसन्धाने (In historical Research)
- 10 अधोलिखितेषु किम् ऐतिहासिकानुसन्धानस्य क्षेत्रमुच्यते ?
 A अर्थनीतिः B सभ्यता
 C अभिलेखः D एतत्सर्वम्
- 11 आधुनिकोपकरणेषु किं नान्तर्भवति ?
 A अन्तर्जालम् B ई - शोधपत्रिका
 C ग्रन्थसूची D ई – कोषाः
- 12 अधोलिखितेषु कानि सामग्रीसङ्कलने प्राथमिकस्रोतांसि भवन्ति ?
 A शोधपत्रिकाः B शासकीयानि अभिलेखानि

- C साहित्येतिहासः D कोशाः
- 13 संस्कृतवाङ्मये पुराणानि प्रामुख्येन कीदृशम् अनुसन्धानं सूचयन्ति ?
A ऐतिहासिकम् B दार्शनिकम्
C संख्यात्मकम् D प्रायोगिकम्
- 14 आगमशास्त्रेषु अनुसन्धानस्य प्रधानं क्षेत्रं किम् ?
A आलयसंस्कृतिः B सौन्दर्यसाधनम्
C आत्मतत्त्वविमर्शः D राजतन्त्रसंस्कृतिः
- 15 राष्ट्रियपाण्डुलिपि मिषन् इति संस्थायाः ध्येयवाक्यं किम् ?
A या विद्या सा विमुक्तये B तमसो मा ज्येतिर्गमय
C विज्ञानमुपास्व D मातृकां रक्षत
- 16 “आत्मा वाऽरे द्रष्टव्यः श्रोतव्यो मन्तव्यो निदिध्यासितव्यः” इति अनुसन्धानसूत्रं कुत्र वर्तते ?
A तैत्तिरीयोपनिषदि B कठोपनिषदि
C बृहदारण्यकोपनिषदि D प्रश्नोपनिषदि
- 17 अनुसन्धानप्रविधेः कृते अपेक्षिताः षोडश पदार्थाः कस्मिन् दर्शने प्राप्यन्ते ?
A वेदान्तदर्शने B सांख्यदर्शने
C न्यायदर्शने D योगदर्शने
- 18 अनुसन्धानाय अपेक्षितानि प्रमाण-प्रमेय-विमर्श-निर्णय-प्रवृत्त्याख्यानि तत्त्वानि कुत्र वर्णितानि ?
A युक्तिदीपिकायाम् B शृङ्गारप्रकाशे
C रामायणे D श्रीमद्भगवद्गीतायाम्
- 19 “भारतस्य संस्कृतपत्रिकाः पत्रकाराश्च” इति कीदृशम् अनुसन्धानम्?
A सर्वेक्षणम् B शास्त्रीयम्
C तुलनात्मकम् D क्षेत्रीयम्
- 20 “विमूढाः नानुपश्यन्ति पश्यन्ति ज्ञानचक्षुषः” इति कुत्रोक्तम् ?

- A रामायणे B स्कन्दपुराणे
C गीतायाम् D भागवते
- 21 अस्मत्प्रत्ययगोचरः कः?
A विषयः B विषयी
C विषयधर्मः D विषयिधर्मः
- 22 युष्मत्प्रत्ययगोचरः कः?
A विषयः B विषयी
C विषयधर्मः D विषयिधर्मः
- 23 सत्यानृतमिथुनीकरणस्य निमित्तं किम्?
A धर्माधर्मौ B सङ्कल्पः
C विकल्पः D मिथ्याज्ञानम्
- 24 'यत्र यदध्यासः तद्विवेकाग्रहनिबन्धनो भ्रम' इति मतम् –
A नैयायिकानाम् B विज्ञानवादिनाम्
C मीमांसकानाम् D वेदान्तिनाम्
- 25 पण्डिता अध्यासं मन्यन्ते –
A अविद्येति B भ्रम इति
C ब्रह्मेति D विद्येति
- 26 सर्वे प्रमाण-प्रमेयव्यवहाराः किं पुरस्कृत्य प्रवृत्ता ?
A आत्मज्ञानम् B प्रमेयम्
C अध्यासम् D ब्रह्म
- 27 अहं मूकः इति –
A देहधर्माध्यासः B इन्द्रियधर्माध्यासः
C अन्तःकरणधर्माध्यासः D प्रमा
- 28 गौरोऽहमिति –
A देहधर्माध्यासः B इन्द्रियधर्माध्यासः
C अन्तःकरणधर्माध्यासः D प्रमा
- 29 अथशब्दार्थः –
A आनन्तर्यम् B मङ्गलम्
C अधिकारः D पूर्वप्रकृतापेक्षा

- 30 नित्यं वस्तु—
 A प्रमाणम् B अध्यासः
 C आत्मा D अनात्मा
- 31 ब्रह्मजिज्ञासेत्यत्र ब्रह्म
 - A ब्राह्मणजातिः B वेदः
 C चतुर्मुखः D जगज्जन्मादिकर्तृ
- 32 प्रथमसूत्रे जिज्ञासाकर्मत्वम्-
 A ब्रह्मणः B धर्मस्य
 C जगतः D अध्यासस्य
- 33 सन्वाच्यायाः इच्छायाः कर्म -
 A ब्रह्म B अवगतिपर्यन्तं ज्ञानम्
 C धर्मः D अध्यासः
- 34 चैतन्यविशिष्टं देहमात्रमात्मेति मन्यन्ते-
 A बौद्धाः B नैय्यैयिकाः
 C मीमांसकाः D लोकायतिकाः
- 35 वेदान्तवाक्यमीमांसायाः प्रयोजनम् –
 A स्वर्गः B निःश्रेयसम्
 C ऐहिकफलानि D सर्वम्
- 36 द्वितीयसूत्रं प्रतिपादयति ब्रह्मणः-
 A लक्षणम् B प्रमाणम्
 C निर्गुणत्वम् D अकर्तृत्वम्
- 37 द्वितीयसूत्रे वाक्यशेषः-
 A तदध्यासः B सा प्रकृतिः
 C तद्ब्रह्म D सा माया
- 38 यास्कपठिताः भावविकाराः कति ?
 A 3 B 4
 C 5 D 6
- 39 जगत्कारणम्-
 A अणवः B प्रधानम्
 C ब्रह्म D संसारी

- 40 इन्द्रियाणि-
- A विषयविषयाणि B ब्रह्मविषयाणि
C जीवविषयाणि D कर्मविषयाणि
- 41 द्वितीयसूत्रे कः समासः?
- A तत्पुरुषः B कर्मधारयः
C द्वन्द्वः D बहुव्रीहिः
- 42 'यतो वा इमानि भूतानि' इत्यादिवाक्यं कस्यामुपनिषदि ?
- A तैत्तिरीये B कठे
C मुण्डके D ऐतरेये
- 43 शास्त्रयोनित्वाधिकरणे कति वर्णकानि ?
- A 1 B 2
C 3 D 4
- 44 तृतीयसूत्रे द्वितीयवर्णके योनिशब्दार्थः कः ?
- A उपादानम् B निमित्तम्
C कारणम् D प्रमाणम्
- 45 चतुर्थसूत्रे पूर्वपक्षिणः के ?
- A साङ्ख्याः B नैयायिकाः
C मीमांसकाः D द्वैतवेदान्तिनः
- 46 'तत्त्वसमन्वयात्' इत्यत्र तच्छब्दार्थः कः ?
- A जगत् B ब्रह्म
C जीवः D माया
- 47 ब्रह्मसूत्रे कति सूत्राणि सन्ति ?
- A 500 B 560
C 555 D 455

- 48 ब्रह्मसूत्रप्रथमाध्यायस्य किं नाम ?
- A समन्वयाध्यायः B अविरोधाध्यायः
C साधनाध्यायः D फलाध्यायः
- 49 चतुर्थाधिकरणे कति सूत्राणि सन्ति ?
- A 2 B 1
C 4 D 3
- 50 'तस्यज्ञानमुपदेशः' इति _____
- A साङ्ख्यसूत्रम् B ब्रह्मसूत्रम्
C जैमिनीसूत्रम् D पाणिनीयसूत्रम्
- 51 अधर्मः _____ ।
- A जिज्ञास्यः B अजिज्ञास्यः
C अनुष्ठेयः D न किमपि
- 52 देहवत्सुसुखतारतम्यं किं द्योतयति ?
- A देहतारतम्यम् B उपायतारतम्यम्
C धर्मतारतम्यम् D ज्ञानतारतम्यम्
- 53 अशरीरत्वं _____ ।
- A धर्मकार्यम् B ज्ञानकार्यम्
C स्वाभाविकम् D न किमपि
- 54 आत्मज्ञानस्यफलं _____ ।
- A स्वर्गः B ब्रह्मलोकः
C मोक्षः D मोक्षप्रतिबन्धनिवृत्तिः
- 55 'दुःखजन्मप्रवृत्तिदोषमिथ्याज्ञानानामुत्तरोत्तरापायेतदनन्तरापायादपवर्गः' इति _____ ।
- A ब्रह्मसूत्रम् B न्यायसूत्रम्

C मीमांसासूत्रम् D पातञ्जलसूत्रम्

56 'मनोब्रह्मेत्युपासीत' इति _____।

A सम्पद्रूपम् B विशिष्टक्रियायोगनिमित्तम्

C अध्यासरूपम् D संस्काररूपम्

57 विदिताविदिताभ्यामन्यत्किम् ?

A जगत् B जीवः

C न किमपि D ब्रह्म

58 मानसीक्रिया _____।

A ज्ञानम् B अज्ञानम्

C ध्यानम् D इच्छा

59 'आत्मावा अरे द्रष्टव्यः' इत्यत्र विधिः कः ?

A अपूर्वविधिः B नियमविधिः

C परिसङ्ख्याविधिः D न कोऽपि

60 सशरीरत्वस्य निमित्तं किम् ?

A धर्मः B अधर्मः

C ईश्वरः D मिथ्याज्ञानम्

61 नियमविधेः उदाहरणं किम् ?

A व्रीहीन् प्रोक्षति B व्रीहीनवहन्ति

C आज्यभागौ यजति D आत्मा वा अरे द्रष्टव्यः

62 वेदान्तश्रवणे नियमविधिं वदन्ति-

A प्रकटार्थकाराः B विवरणानुसारिणः

C वार्तिककाराः D भामतीकाराः

63 संक्षेपशारीरककाराणां मते श्रवणे को विधिः ?

A अपूर्वविधिः B नियमविधिः

C परिसंख्याविधिः D न कोऽपि

64 जगज्जन्मस्थितिलयकारणत्वं ब्रह्मणः लक्षणत्रयमिति कथयन्ति-

A विवरणकाराः B भामतीकाराः

C वार्तिककाराः D कौमुदीकाराः

- 65 वस्तुनस्तत्समस्ताकोऽन्यथाभावः—
 A परिणामः B विवर्तः
 C आरम्भः D प्रतीत्यसमुत्पादः
- 66 जीवः जगदुपादानमिति केषां मतम् ?
 A विवरणकाराणाम् B संक्षेपशारीरककाराणाम्
 C दृष्टिसृष्टिवादिनाम् D अन्येषाम्
- 67 संक्षेपशारीरकानुसारिणां केषाञ्चन मते जगदुपादानम्—
 A शुद्धं ब्रह्म B ईश्वरः
 C जीवः D अन्तर्यामी
- 68 स्वात्मनि कार्यजनिहेतुत्वम्—
 A निमित्तत्वम् B उपादानत्वम्
 C अभिन्ननिमित्तोपादानत्वम् D न किमपि
- 69 अनन्यत्वं व्यतिरेकेणाभावः – इति वाक्यम्—
 A भाष्यकाराणाम् B भामतीकाराणाम्
 C विवरणकाराणाम् D वार्तिककाराणाम्
- 70 माया द्वारकारणमिति मतम्—
 A कौमुदीकाराणाम् B संक्षेपशारीरककाराणाम्
 C भामतीकाराणाम् D सिद्धान्तमुक्तावलीकाराणाम्
- 71 भामतीकारमते अविद्याश्रयः
 - A ब्रह्म B ईश्वरः
 C जीवः D साक्षी
- 72 मायाशक्तिरेव जगदुपादानमिति मतम्—
 A कौमुदीकाराणाम् B संक्षेपशारीरककाराणाम्
 C भामतीकाराणाम् D सिद्धान्तमुक्तावलीकाराणाम्
- 73 प्रकटार्थविवरणे बिम्बचैतन्यम् -
 A शुद्धं ब्रह्म B ईश्वरः
 C जीवः D अविद्योपहितम्
- 74 तत्त्वविवेके बिम्बचैतन्यम् –

- 84 स्वरूपज्ञानेनैव ब्रह्मणः सर्वज्ञत्वमिति के वदन्ति ?
 A भारतीतीर्थाः B प्रकटार्थकाराः
 C तत्त्वशुद्धिकाराः D कैमुदीकाराः
- 85 सिद्धान्तलेशसंग्रहे कति परिच्छेदाः ?
 A 4 B 5
 C 6 D 8
- 86 अवस्थारूपाणामज्ञानानाम् अनादित्वं के वदन्ति ?
 A केचित् B अन्ये
 C अपरे D इतरे
- 87 धारावाहिकज्ञानस्थले वृत्तीनाम् एकैकनाशकत्वेन साफल्यमिति केषां मतम् ?
 A अपरे B केचित्
 C न्यायचन्द्रिकाकृतः D अन्ये
- 88 विषयावारकमज्ञानं कतिविधम् ?
 A द्विविधम् B त्रिविधम्
 C चतुर्विधम् D पञ्चविधम्
- 89 अविद्याप्रत्यक्षं कीदृशम् ?
 A चाक्षुषम् B मानसम्
 C साक्षिप्रत्यक्षम् D श्रावणम्
- 90 देहद्वयस्य साक्षादीक्षणात् निर्विकाराच्च साक्षीति _____
 A चित्रदीपे B नाटकदीपे
 C कूटस्थदीपे D तत्त्वविवेके
- 91 नृत्यशालास्थदीपदृष्टान्तेन साक्षी दर्शितः _____ ।
 A चित्रदीपे B नाटकदीपे
 C कूटस्थदीपे D तत्त्वविवेके
- 92 तत्त्वप्रदीपिकाकारमते साक्षी ---
 A अस्पृष्टजीवेश्वरविभागं चैतन्यम् B शुद्धं ब्रह्म
 C ईश्वरः D जीवः
- 93 अकर्तृत्वे सति द्रष्टृत्वम् _____ ।
 A ज्ञातृत्वम् B अज्ञातृत्वम्

- 94 अन्तःकरणोपधानेन जीवः _____।
 C ईश्वरत्वम् D साक्षित्वम्
 A प्रमाता B प्रमाणम्
 C साक्षी D ईश्वरः
- 95 शुक्तिरजतस्थले इदमाकारवृत्तिः _____।
 A सामान्याज्ञाननिवर्तिका B विशेषज्ञाननिवर्तिका
 C अज्ञानानिवर्तिका D साक्षिज्ञानम्
- 96 वृत्तेः बहिर्निर्गमनप्रयोजनम् _____।
 A प्रमातृगताज्ञाननिवृत्तिः B विषयगताज्ञाननिवृत्तिः
 C मूलाज्ञाननिवृत्तिः D न किमपि
- 97 जीवब्रह्माभेदे किं प्रमाणम्?
 A प्रत्यक्षम् B अनुमानम्
 C वेदान्तः D अर्थापत्तिः
- 98 सिद्धान्तलेशसंग्रहकर्तारः _____।
 A विवरणकाराः B विद्यारण्यमुनयः
 C चित्सुखाचार्याः D अप्पय्यदीक्षिताः
- 99 सिद्धान्तलेशसंग्रहकाराणाम् अन्या कृतिः का ?
 A न्यायमञ्जरी B अद्वैतसिद्धिः
 C खण्डनखण्डखाद्यम् D सिद्धान्तबिन्दुः
- 100 परिमलटीकाकाराः के ?
 A विवरणकाराः B विद्यारण्यमुनयः
 C चित्सुखाचार्याः D अप्पय्यदीक्षिताः

ANSWER KEY

M.Phil – Advaita Vedanta

<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY	<i>Q. No</i>	KEY
1	B	26	C	51	B	76	A
2	C	27	A	52	B	77	C
3	C	28	B	53	D	78	D
4	D	29	A	54	C	79	C
5	B	30	B	55	A	80	A
6	D	31	C	56	B	81	D
7	D	32	D	57	C	82	A
8	B	33	A	58	D	83	B
9	D	34	A	59	A	84	D
10	D	35	C	60	D	85	C
11	C	36	B	61	B	86	B
12	B	37	C	62	A	87	C
13	A	38	C	63	D	88	A
14	A	39	B	64	C	89	B
15	C	40	B	65	A	90	C
16	C	41	B	66	C	91	B
17	C	42	C	67	B	92	C
18	B	43	A	68	A	93	C
19	D	44	D	69	A	94	D
20	C	45	A	70	C	95	B
21	C	46	A	71	D	96	C
22	B	47	C	72	A	97	D
23	B	48	A	73	B	98	C
24	D	49	C	74	D	99	D
25	A	50	C	75	B	100	D